

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania nowych podejść w pracy z młodzieżą w celu odkrywania i rozwijania potencjału młodych ludzi

(2016/C 467/03)

RADA I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,

PRZYPOMINAJĄC O:

1. Politycznym tłem przedmiotowego zagadnienia, przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji,

UZNAJĄ, ŻE:

2. Młode kobiety i młodzi mężczyźni posiadają wewnętrzny potencjał i uzdolnienia, które mogą zostać wykorzystane z pożytkiem dla nich samych i dla całego społeczeństwa. Potencjał tych kobiet i mężczyzn można postrzegać w kategoriach kompetencji (wiedza, umiejętności, postawy) zasadzających się na kreatywności i różnorodności.
3. Młodzi ludzie dążą do rozwijania swojego potencjału, uzdolnień i kreatywności w związku z aktywnością obywatelską, rozwojem osobistym i szansami na zatrudnienie. Rozwijanie uzdolnień oznacza przekształcanie zdolności ponadprzeciętnych w zdolności wybitne, natomiast rozwijanie potencjału oznacza rozwijanie ukrytych cech lub zdolności, które w przyszłości może doprowadzić do sukcesów lub okazać się użyteczne, z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji danej młodej kobiety lub danego młodego mężczyzny.
4. Aby odkryć i rozwinąć potencjał i uzdolnienia wszystkich młodych ludzi, UE i jej państwa członkowskie muszą wspierać i promować realizację skutecznych polityk międzysektorowych, które mogą zachęcać młodych ludzi do pełnego rozwinięcia ich potencjału oraz będą ich wspierać i im w tym pomagać. Szczególną uwagę należy poświęcić tym osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.
5. Pracę z młodzieżą wykorzystuje się do tego, by docierać do młodych ludzi, w tym do młodzieży zmarginalizowanej lub zagrożonej marginalizacją. Jednak, jako że styl życia i zachowania młodzieży ewoluują w obliczu zachodzących zmian społecznych i technologicznych, należy nadal opracowywać nowe metody i podejścia mające zastosowanie w pracy z młodzieżą. Aby można było zrozumieć młodych ludzi i trafić do nich, w pracy z młodzieżą należałoby również zwiększyć zakres jej oddziaływania w świecie cyfrowym.

PODKREŚLAJĄ, ŻE:

6. Praca z młodzieżą przybiera rozmaite formy i odbywa się w różnych warunkach, stanowiąc odpowiedź na różne potrzeby, pragnienia, aspiracje i warunki życia młodych ludzi. Jej potencjał dotarcia do młodzieży i jej zdolność dostosowywania się do zachodzących zmian przynosi zmianę jakościową w życiu młodych ludzi i w społeczeństwie.
7. Procesy uczenia się będące częścią pracy z młodzieżą pomagają młodym ludziom w sposób całościowy rozwijać ich kompetencje, w tym wiedzę, umiejętności i postawy. Praca z młodzieżą jest często wykorzystywana do tego, by pomagać młodym ludziom w mierzeniu się z różnymi wyzwaniami żywymi, które obejmują m.in. przechodzenie od nauki do pracy, okresy pozostawania bez pracy, różnego rodzaju pojawiające się zagrożenia, w tym radykalizację prowadzącą do brutalnego ekstremizmu, czy też poszukiwanie pozytywnej tożsamości i poczucia przynależności.
8. Środowisko, w którym odbywa się praca z młodzieżą, powinno być stymulujące, adaptacyjne, atrakcyjne i powinno reagować na nowe trendy w życiu młodych ludzi, a co za tym idzie wspierać ich w odkrywaniu i rozwijaniu ich potencjału, który często pozostaje nieodkryty i nie ujawnia się w ramach kształcenia formalnego lub w innych sektorach. Środowisko to powinno być miejscem, gdzie można eksperymentować i próbować nowych rzeczy i w którym dopuszcza się niepowodzenia i uznaje je za element uczenia się i integracji społecznej.
9. Działania rozwijane w ramach pracy z młodzieżą dowiodły swej skuteczności w pozytywnym kształtowaniu osobowości młodych ludzi, należy je więc dalej wspierać i wzmacniać. Zachęcanie do innowacyjności w pracy z młodzieżą należy postrzegać jako element reagowania na ciągłe zmiany; celem jest przy tym przyciąganie zainteresowania wszystkich młodych ludzi, również tych, którzy jeszcze nie biorą aktywnego udziału w działaniach z zakresu pracy z młodzieżą. Innowacje powinny być elementem ustawicznego podnoszenia jakości pracy z młodzieżą w odpowiedzi na potrzeby, zainteresowania i doświadczenia młodych ludzi, tak jak widzą je oni sami⁽¹⁾.

⁽¹⁾ *Dobra jakościowo praca z młodzieżą – wspólne ramy dla dalszego rozwoju pracy z młodzieżą*, Sprawozdanie grupy eksperckiej ds. systemów jakości w pracy z młodzieżą w państwach członkowskich UE, Komisja Europejska, 2015 r.

10. Aby lepiej przemówić do młodych ludzi i zapewnić większe oddziaływanie na ich życie, należałoby poddać pod rozważenie i uwzględnić – przy dalszym rozwijaniu kształcenia i szkolenia osób pracujących z młodzieżą – nowe warunki i miejsca, w których młodzi ludzie spędzają czas, np. nowoczesną infrastrukturę miejską i przestrzeń wirtualną, a także nowe podejścia wykorzystujące innowacyjne narzędzia internetowe i pozainternetowe (np. gamifikację⁽²⁾), zajęcia wykorzystujące system GPS⁽³⁾, odznaki edukacyjne⁽⁴⁾ (*learning badge*) lub *design thinking*⁽⁵⁾).
11. Sami młodzi ludzie powinni odgrywać kluczową rolę w projektowaniu, rozwijaniu i wdrażaniu procesu innowacji w pracy z młodzieżą, by innowacje te mogły się powieść.
12. Zdolności osób pracujących z młodzieżą (wolontariuszy lub pracowników) można wzmacniać poprzez możliwości w zakresie kształcenia, szkolenia i sieci kontaktów, poradnictwo, a także wsparcie finansowe, po to by osoby te mogły poszukiwać nowych, innowacyjnych podejść w pracy z młodzieżą i wdrażać je, w celu dotarcia do większego grona młodych ludzi, a zwłaszcza tych, do których dotrzeć trudno, oraz wywarcia większego wpływu na ich życie.
13. Kształtowanie polityki młodzieżowej opartej na dowodach wymaga regularnego aktualizowania wiedzy w oparciu o najnowsze i odnośne dane zgromadzone na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Należy uwzględnić również informacje dotyczące stylu życia i obecnych trendów w sposobie życia młodych ludzi⁽⁶⁾.
14. Dla rozwoju nowych podejść w pracy z młodzieżą nieodzowna jest również – niezależnie od rozwijania sektora pracy z młodzieżą jako takiego – współpraca międzysektorowa. W kontekście wdrażania nowych podejść w pracy z młodzieżą i w praktycznej realizacji polityki młodzieżowej należy ułatwiać i promować współpracę zainteresowanych stron reprezentujących różne sektory, tak aby zapewnić skuteczne identyfikowanie możliwości w zakresie współpracy⁽⁷⁾, a także przyczynić się do podnoszenia jakości w praktyce pracy z młodzieżą i lepiej zaspokajając potrzeby młodych ludzi.

UWZGLĘDNIAJĄC ZASADĘ POMOCNICZOŚCI, ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

15. Promowały, wspierały i oceniały wykorzystywanie, projektowanie, rozwijanie, testowanie i rozpowszechnianie nowych narzędzi i podejść, które mają być używane w pracy z młodzieżą, w drodze współpracy międzysektorowej, tak aby właściwie odpowiadać na obecne potrzeby i przyszłe wyzwania, zainteresowania i oczekiwania młodych ludzi i całego społeczeństwa. W celu zapewnienia jakości należy zaprosić młodych ludzi, naukowców prowadzących badania nad młodzieżą, osoby pracujące z młodzieżą i organizacje młodzieżowe do tego, by aktywnie uczestniczyli we wszystkich etapach tego procesu.
16. Wzmacniały zdolność osób pracujących z młodzieżą (wolontariuszy lub pracowników) do innowacji i rozwijania potencjału i uzdolnień młodych ludzi poprzez zapewnianie możliwości edukacyjnych i szkoleniowych skupiających się zwłaszcza na:
  - a) wykorzystaniu i adaptacji innowacyjnych podejść w praktyce pracy z młodzieżą;
  - b) uwzględnianiu w kształceniu i praktyce w zakresie pracy z młodzieżą informacji o najnowszych trendach w sposobie życia młodych ludzi;
  - c) wykorzystaniu współpracy międzysektorowej przy projektowaniu nowych, innowacyjnych narzędzi i podejść dotyczących praktyki pracy z młodzieżą;
  - d) metodach przede wszystkim odkrywania, a następnie rozwijania potencjału i uzdolnień młodych ludzi, budowania w nich poczucia wartości i wiary w siebie;

⁽²⁾ *Gamifikacja* oznacza zastosowanie mechaniki gier do działań niezwiązanych z grami w celu zmiany zachowania osób. Istnieją na przykład aplikacje liczące kroki, które dana osoba zrobiła w ciągu dnia, nagradzające ją i pozwalające porównać się z innymi. Różne elementy dynamiki i mechanizmów gier można także wdrożyć i stosować w pracy z młodzieżą. (*Gamification 101: An Introduction to the Use of Game Dynamics to Influence Behaviour*, Bunchball, 2010).

⁽³⁾ W zajęciach wykorzystujących system GPS z urządzeń elektronicznych umożliwiających pozycjonowanie GPS (głównie smartfonów) korzysta się – w różnych działaniach – do tego, by wspierać aktywność fizyczną, orientować się w nowym otoczeniu, realizować różne zadania lub lepiej poznać interesujące miejsca.

⁽⁴⁾ *Odznaki edukacyjne* to wirtualne plakietki funkcjonujące w przestrzeni internetowej i potwierdzające efekty uczenia się danej osoby. Pomysł ten wspierają pewne firmy, np. Mozilla, która stworzyła platformę internetową zwaną *Open badges*. Powyższe dobrze wpisuje się w inicjatywę mającą związek z uznawaniem uczenia się pozaformalnego w pracy z młodzieżą.

⁽⁵⁾ *Design thinking* to podejście, które jest ukierunkowane na człowieka, opiera się na współpracy i ma optymistyczny i eksperymentalny charakter. Sprawdza się w przypadku młodych ludzi, gdyż stają się oni integralną częścią zmiany, a jednocześnie tworzą nowe rozwiązanie. Podejście to można wykorzystywać do projektowania (lub przeprojektowywania) różnych programów, narzędzi i przestrzeni przeznaczonych dla młodych ludzi. (*Design Thinking for Educators Toolkit*, 2012).

⁽⁶⁾ Informacje na temat stylu życia i trendów w sposobie życia młodych ludzi obejmują szczegółowe dane dotyczące młodych ludzi z punktu widzenia socjologicznego, psychologicznego i pedagogicznego. Takie informacje powinny być odpowiednią np. na następujące pytania: Czym się interesują młodzi ludzie? Czego się obawiają? Jak się uczą? Jak spędzają czas wolny? W jakie interakcje wchodzi w sieciach społecznościowych? W jaki sposób zarządzają swoimi środkami finansowymi?

⁽⁷⁾ Przykładem mogłyby być tutaj warsztaty kreatywne mające na celu stworzenie nowej aplikacji na urządzenia mobilne, w których uczestniczyłyby osoby pracujące z młodzieżą, młodzi ludzie oraz specjaliści od technologii informacyjno-komunikacyjnych.

- e) angażowaniu młodych ludzi w charakterze cennego źródła informacji i wiedzy specjalistycznej, np. przy rozwijaniu kompetencji cyfrowych;
  - f) docieraniu do młodych ludzi zagrożonych marginalizacją – przy użyciu innowacyjnych podejść i z naciskiem na rozwijanie ich potencjału i uzdolnień.
17. Zachęcały, w stosownych przypadkach, do zrównoważonego wspierania, w tym wspierania finansowego, organizacjami pracującymi z młodymi ludźmi i na ich rzecz – zwłaszcza przy projektach zbiorowych – i stosujących zasady⁽⁸⁾ obowiązujące w pracy z młodzieżą, tak aby budować ich zdolności w zakresie innowacji.
  18. Blisko współpracowały z przedstawicielami władz regionalnych i lokalnych, radami młodzieżowymi, organizacjami zajmującymi się pracą z młodzieżą, młodymi ludźmi oraz innymi podmiotami działającymi w dziedzinie młodzieżowej, po to by przesłania zawarte w niniejszych konkluzjach powszechnie przekładano na praktykę na szczeblu regionalnym i lokalnym.
  19. Promowały i wspierały przestrzenie i możliwości, w stosownych przypadkach w ramach partnerstwa z władzami lokalnymi, aby dać młodym ludziom sposobność spotykania się oraz opracowywania wspólnych inicjatyw.
  20. Rozważyły utworzenie elastycznych przestrzeni i możliwości eksperymentowania oraz działania metodą prób i błędów, dzięki którym osoby pracujące z młodzieżą oraz młodzi ludzie będą mogli się nauczyć reagować na szybko zmieniające się warunki i style życia, a także nauczyć się radzić sobie ze złożonością zjawisk.

Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

21. Rozważyły możliwość regularnego gromadzenia i analizowania informacji dotyczących trendów w sposobie życia młodych ludzi i wspierały rozpowszechnianie ustaleń wśród odpowiednich zainteresowanych stron, w tym podmiotów kształtujących politykę na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, wolontariuszy uczestniczących w pracy z młodzieżą, liderów młodzieżowych oraz osób pracujących z młodzieżą.
22. Poszukiwały innowacyjnych podejść wdrożonych w praktyce pracy z młodzieżą, w tym w innych odpowiednich dziedzinach, takich jak kształcenie i szkolenie, sport i kultura, usługi społeczne, technologie informacyjno-komunikacyjne itp., a także stwarzały możliwości dostosowywania do potrzeb pracy z młodzieżą innowacyjnych podejść wykorzystywanych w innych dziedzinach polityki i dzielenia się przykładami sprawdzonych rozwiązań.
23. W stosownych przypadkach wskazały nowe kompetencje, których potrzebują osoby pracujące z młodzieżą, i rozwinęły moduły kształcenia i szkolenia, które umożliwiają osobom pracującym z młodzieżą nabywanie nowych kompetencji, w tym kompetencji cyfrowych.
24. Poprzez tworzenie, monitorowanie i ocenianie polityk młodzieżowych, strategii na rzecz młodzieży i inicjatyw na rzecz młodzieży na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym identyfikowały nowe podejścia w pracy z młodzieżą, które pomagają odkrywać i rozwijać potencjał i uzdolnienia wszystkich młodych ludzi.

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY:

25. Sporządzała regularne analizy i zamieszczała w sprawozdaniach na temat młodzieży sekcję przedstawiającą aktualne i ścisłe informacje dotyczące najnowszych stylów życia i trendów w sposobie życia młodych ludzi.
26. Wspierała wymianę informacji na temat stylów życia i trendów w sposobie życia młodych ludzi oraz przykładów sprawdzonych rozwiązań i innowacyjnych podejść wdrożonych w pracy z młodzieżą na szczeblu państw członkowskich UE oraz poza UE. Organizowała spotkania ekspertów, konferencje i inne działania polegające na wzajemnym uczeniu się oraz rozważyła możliwość wykorzystywania takich forów, jak Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą, do promowania innowacyjnych podejść w pracy z młodzieżą.
27. Jak najlepiej wykorzystywała istniejące programy UE, np. Erasmus+, w celu wspierania wdrażania innowacyjnych podejść w praktyce pracy z młodzieżą.

⁽⁸⁾ Zob. przypis 1.

ZAŁĄCZNIK

Przyjmując niniejsze konkluzje, Rada przypomina w szczególności o:

- komunikacie Komisji dotyczącym strategii „Europa 2020”⁽¹⁾ zatwierdzonej przez Radę Europejską i inicjatywach przewodnich wymienionych w strategii: „Nowe umiejętności i zatrudnienie”⁽²⁾, „Unia innowacji”⁽³⁾ oraz „Europejska agenda cyfrowa”⁽⁴⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 30 maja 2016 r. w sprawie roli sektora młodzieżowego w zintegrowanym międzysektorowym podejściu do zapobiegania i zwalczania radykalizacji młodych ludzi prowadzącej do przemocy⁽⁵⁾;
- rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie planu prac Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2016–2018⁽⁶⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 18 maja 2015 r. w sprawie zwiększania międzysektorowej współpracy politycznej w celu skutecznego reagowania na wyzwania społeczno-ekonomiczne stojące przed młodzieżą⁽⁷⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie promowania przedsiębiorczości młodzieży z myślą o włączeniu społecznym młodych ludzi⁽⁸⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie większego włączenia społecznego młodzieży niepracującej, niekształcącej się ani nieszkolącej⁽⁹⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 16 maja 2013 r. w sprawie wpływu dobrej jakościowo pracy z młodzieżą na rozwój, dobrostan i włączenie społeczne młodych ludzi⁽¹⁰⁾;
- zaleceniu Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽¹¹⁾;
- konkluzjach Rady z dnia 11 maja 2012 r. w sprawie pobudzania kreatywności i innowacyjności młodych ludzi⁽¹²⁾;
- rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 18 listopada 2010 r. na temat pracy z młodzieżą⁽¹³⁾;
- rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 11 maja 2010 r. pt. „Aktywne włączanie młodzieży: walka z bezrobociem i ubóstwem”⁽¹⁴⁾;
- analizach i deklaracjach, tj.:
  - wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. z realizacji odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)⁽¹⁵⁾;
  - sprawozdaniu grupy eksperckiej ds. systemów jakości w pracy z młodzieżą w państwach członkowskich UE, 2015 r.;
  - deklaracji drugiej Europejskiej Konwencji w sprawie Pracy z Młodzieżą (2015)⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁾ 7110/10.

⁽²⁾ 17066/10.

⁽³⁾ 14035/10.

⁽⁴⁾ 9981/10/REV 1.

⁽⁵⁾ 9640/16.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 172 z 27.5.2015, s. 3.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 18.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 30 z 1.2.2014, s. 5.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 168 z 14.6.2013, s. 5.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 169 z 15.6.2012, s. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 327 z 4.12.2010, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 137 z 27.5.2010, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 17.

⁽¹⁶⁾ http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/8529155/The+2nd+European+Youth+Work+Declaration_FINAL.pdf/cc602b1d-6efc-46d9-80ec-5ca57c35eb85